

14. What is a remote audit? Available at: <https://www.kiwa.com/en/themes/remote-auditing/what-is-a-remote-audit/> (Accessed 4 November 2023).

15. Big four auditing companies. Available at: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D0%BA%D0%B0_%D1%87%D0%B5%D1%82%D0%B2%D1%96%D1%80%D0%BA%D0%B0_%D0%B0%D1%83%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D1%85_%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B9 (Accessed 4 November 2023) (in Ukr.).

16. Initiative ("tax") audit. Available at: <https://pravoedelo.ua/services/initsiatyvnyj-podatkovyj-audit/> (Accessed 4 November 2023) (in Ukr.).

УДК 657.37:336.225.64:631.1

JEL Classification: M41, A13, O13

DOI: <http://doi.org/10.34025/2310-8185-2023-3.91.07>

Ірина Мустеця, к.е.н., доцент,
<https://orcid.org/0000-0002-1033-2282>

Марія Фірчук, бакалавр,
<https://orcid.org/0009-0000-4017-2075>

Чернівецький торговельно-економічний інститут ДТЕУ,
м. Чернівці

ВІДНОВЛЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКИХ ДАНИХ ПРО ОБ'ЄКТИ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ЗВІЛЬНЕНИХ ВІД ОКУПАЦІЇ ТЕРИТОРІЯХ

Анотація

Актуальність. Постановка проблеми. Високий ступінь активності наукового кола до проблематики відновлення бухгалтерських даних про об'єкти основних засобів на звільнених від окупації територіях, а також наявність дискусійних питань щодо проблем та викликів у напрямку відновлення даних бухгалтерського обліку про об'єкти основних засобів в умовах воєнного часу, а також у післявоєнний період на шляху до євроінтеграції, зумовили вибір теми, постановку мети, завдань, предмета і побудови наукового дослідження. Науковців зацікавили проблеми відновлення бухгалтерських даних про об'єкти основних засобів на окупованих територіях та релокованих на безпечні території, а також їх оцінки згідно зі стандартами бухгалтерського обліку й офіційної позиції контролюючих органів, зокрема визначено підходи до їх відновлення у післявоєнний період.

Мета дослідження. У статті досліджено відновлення бухгалтерських даних про об'єкти основних засобів підприємства на звільнених територіях після окупації та

релокованих, а також визначено методи їх відновлення та модифікації. **Методологія дослідження.** У процесі виконання дослідження використано загальнонаукові теоретичні методи: системний аналіз – для з'ясування основних критеріїв дослідження; метод індукції – на етапі збору, систематизації та обробки інформації для проведення дослідження; метод дедукції – у процесі дослідження теоретичних проблем; абстрактно-логічний метод – для здійснення теоретичних узагальнень та висновків щодо проблем з обліку та формування звітності в умовах війни. **Результати дослідження.** У статті розглянуто алгоритм дії підприємств, установ та організацій в сучасних умовах господарювання щодо ведення бухгалтерського обліку основних засобів. Обґрунтовано варіанти дій з основними засобами на підприємствах, які релоковані. Визначено шляхи відтворення основних засобів у післявоєнний період. **Перспективи подальших досліджень.** Розкрити особливості формування сприятливого підґрунтя у системі обліку для досягнення подальшого розвитку та відновлення українських підприємств у післявоєнний період, що можливо завдяки виваженим управлінським рішенням, законодавчої підтримки, а також застосовуючи цифрові технології, штучний інтелект. Обґрунтувати бухгалтерський облік даних, який стосується основних засобів і має бути націлений на підвищення збереженості та відновлення.

Ключові слова: основні засоби, бухгалтерський облік, воєнний стан, відновлення.

Кількість джерел: 17; *кількість таблиць:* 3.

Iryna Mustetsa, Candidate of Economics, Associate Professor,
<https://orcid.org/0000-0002-1033-2282>

Maria Firchuk, Bachelor's degree student,
<https://orcid.org/0009-0000-4017-2075>

Chernivtsi Institute of Trade and Economics of SUTE, Chernivtsi

RESTORATION OF ACCOUNTING DATA ON FIXED ASSETS OBJECTS IN THE TERRITORIES LIBERATED FROM OCCUPATION

Summary

The high degree of activity of the scientific community in the problem of restoring accounting data on fixed assets in the deoccupied territories, as well as the presence of controversial issues regarding problems and challenges in the direction of restoring accounting data on fixed assets in wartime, as well as in the post-war period on the path to European integration, led to the choice of topic, setting the goal, objectives, subject and construction of scientific research.

The researchers were interested in the problems of restoring accounting data on fixed assets in the occupied territories and those relocated to safe territories, as well as their assessment in accordance with accounting standards and the official position of regulatory authorities, and in particular, approaches to their restoration in the post-war period.

The article investigates the recovery of accounting data on fixed assets of an enterprise in the liberated territories after occupation, as well as in the relocated ones, and identifies methods for their recovery and modification.

In the course of the study, the following general scientific theoretical methods were used: system analysis - to clarify the main research criteria; induction method - at the stage of collecting, systematizing and processing information for the study; deduction method - in the process of studying theoretical problems; abstract and logical method - to make theoretical generalizations and conclusions about the problems of accounting and reporting in the conditions of war.

The article considers the algorithm of actions of enterprises, institutions and organizations in the current economic environment with regard to accounting for fixed assets. The options for dealing with fixed assets at relocated enterprises are substantiated. The ways of reproduction of fixed assets in the post-war period are determined.

To reveal the peculiarities of forming a favorable basis in the accounting system to achieve further development and recovery of Ukrainian enterprises in the post-war period, which is possible due to balanced management decisions, legislative support, as well as the use of digital technologies and artificial intelligence. To substantiate the accounting data circulation related to fixed assets and aimed at increasing the safety and recovery.

Keywords: fixed assets, accounting, martial law, restoration.

Number of sources - 17; number of tables - 3.

Актуальність. Через збройну агресію та повномасштабне вторгнення російської федерації майже 20% України є фактично ізольованими. Підприємства повинні усвідомлювати, що перебування на тимчасово окупованій території, де не діє українське законодавство та відсутні законні органи влади, є значним ризиком. Наразі більшість заблокованих територій займають підприємства агропромислового, металургійних комплексів та інші, які зі зрозумілих причин не можуть бути перенесені на інші території. Також є важливі інфраструктурні підприємства (наприклад, аптеки, транспорт, житлово-комунальне господарство тощо), які перш за все виконують соціальні функції та задовольняють мінімальні потреби громадян. Найбільшу частку в активах вищенаведених підприємств займають основні засоби, тому питання їх відтворення, відновлення, модернізації, оцінки в період війни та післявоєнний період особливо актуальне і потребує особливої уваги наукової спільноти.

Постановка проблеми. 24 лютого 2022 року значна частина підприємств не змогли здійснювати свою діяльність і припинили діяльність, зазнавши значних збитків і втрат. Інші підприємства

розробляли стратегічні плани щодо подальшої діяльності своїх компаній. Встановлено, що багато підприємств стикаються з ситуацією, коли частина їхніх активів, такі як будівлі, споруди, обладнання, транспорт залишається на тимчасово окупованих територіях. Тому перед компаніями постає питання, що робити з такими активами.

Ще з 2014 року в Україні є окуповані території, а відповідно, існують коментарі та позиції державних органів щодо активів, які знаходяться на таких територіях.

Встановлено, що колом науковців приділялась значна увага питанням обліку основних засобів, однак питання щодо відновлення даних по основних засобах на підприємствах, які знаходяться на окупованих або звільнених з окупації територіях, майже не досліджувалась, а також не вивчались питання їх відтворення в післявоєнний період, що і визначило напрям наукового дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У зв'язку з актуальністю питання обліку та управління основними засобами в Україні в умовах воєнного стану даній проблематиці присвячена велика кількість праць провідних економістів країни, бухгалтерів-практиків, науковців та аналітиків. Зокрема, значний внесок у відображення роботи з обліку основних засобів підприємств зробили такі вчені, як: Л. А. Буркова та В. О. Зволь, які досліджували проблемні аспекти обліку основних засобів та напрями їх вирішення [7]; А. І. Гончаренко та Т. Г. Мельник, котрі присвятили свої роботи визнанню та оцінці основних засобів підприємства за національними та міжнародними стандартами [8]; Т. Г. Китайчук та І. В. Копчикова, що розглядали особливості нарахування амортизації основних засобів в умовах воєнного стану [9]; О. П. Колісник та К. К. Приходько, які досліджували облік і контроль основних засобів в умовах воєнного стану [10]. Науковці М. С. Патута та Т. Д. Шматковська внесли значний вклад щодо дослідження особливостей бухгалтерського обліку в умовах воєнного стану України [12], облік і аудит основних засобів на підприємств досліджував К. О. Солов'янчик [15]. І. В. Мустеца, одна із

авторів цієї статті, також досліджувала проблеми відтворення основних засобів на підприємствах та діяльність підприємства сфери гостинності в умовах воєнного часу [17]. Проте організація та ведення даних бухгалтерського обліку основних засобів в умовах воєнного стану викликає появу численних проблем і дискусій, і саме тому необхідні подальші дослідження з цього питання.

Метою статті є дослідження відновлення даних бухгалтерського обліку про об'єкти основних засобів в умовах воєнного стану, визначення основних проблем та викликів, а також обґрунтування шляхів їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. Основні засоби підприємства в період війни, які знаходяться в зоні бойових дій чи поблизу, можуть бути пошкоджені, знищені або вилучені окупантами. Тому важливо звернути увагу на особливості відображення в системі обліку інформації про такі об'єкти у цих випадках.

I. Облік основних засобів підприємства, які перебувають на окупованих територіях.

Конкретний алгоритм обліку буде залежати від обставин і професійних суджень, які необхідно відобразити. Як орієнтир, у табл. 1 наведено варіанти обліку основних засобів, до яких немає безпечного і безперешкодного доступу, зокрема для цілей інвентаризації.

Незалежно від випадку, якщо основні засоби підприємства зазнали незаконних дій з боку окупаційної влади, необхідно зробити наступні дії:

а) написати заяву про вчинення кримінального правопорушення до правоохоронних органів і подати її на підконтрольній Україні території, до прикладу, вашими родичами, знайомими, бізнес-партнерами тощо;

б) скористатися єдиним порталом реєстрації військових злочинів російської федерації, створеним Генеральною прокуратурою для належного документування військових злочинів, скоєних російськими збройними силами в Україні, та злочинів проти людяності.

У разі втрати документів на свою власність і перебування на території, контрольованій Україною, необхідно зробити наступне:

- взяти нові витяги з Держгеокадастру України, Реєстру речових прав на нерухоме майно;
- сформувати інші документи, які підтверджують право власності на відповідне майно.

Таблиця 1

Методи обліку основних засобів залежно від ступеня руйнування*

<i>Стан ОЗ</i>	<i>Варіант обліку</i>
Основні засоби повністю зруйновані	Об'єкт основних засобів перестає визнаватися активом (списується з балансу) у разі його вибуття внаслідок продажу, ліквідації, безоплатного передання, нестачі, остаточного псування або інших причин невідповідності критеріям визнання активом. Суми нестач і втрат від псування цінностей до прийняття рішення про конкретних винуватців відображають на позабалансових рахунках. Після встановлення осіб, які мають відшкодувати втрати, належну до відшкодування суму зараховують до складу дебіторської заборгованості (або інших активів) і доходу звітного періоду. Майно, яке не відповідає критеріям основних засобів, списують на підставі наказу керівника.
Основні засоби зіпсовані (пошкоджені)	Залежно від ступеня пошкодження та, відповідно, планів щодо подальшого використання підприємство може ухвалити рішення про зменшення корисності згідно з НП(С)БО 28 [4] або списання такого основного засобу. Свого часу уцінити "непідконтрольні" основні засоби під впливом змін в економічному та правовому середовищі й визнати суми витрат від зменшення корисності щодо відповідних об'єктів було визначено МФУ.
Інформація щодо основних засобів недоступна	Як і в перших двох випадках, доведеться оцінювати підстави для того чи іншого варіанта подальшого обліку. Зокрема, обирати, знецінювати основні засоби чи вдаватися до списання.

*Джерело: згруповано авторами.

Відшкодування матеріальної та психологічної шкоди, заподіяної Українській державі, юридичним особам, державним органам, громадянам України, іноземцям та особам без громадянства внаслідок тимчасової окупації, у повному обсязі покладається на державу-окупанта – російську федерацію.

II. Алгоритм дій підприємств з основними засобами, які залишилися після окупації. Варіанти таких дій наведені в табл. 2.

Варіанти дій з основними засобами для підприємств, які залишилися після окупації*

<i>№з/п</i>	<i>Бухгалтерський облік</i>	<i>Податкові наслідки</i>
1.Позиції державних органів (МФУ, ДПС)	<ul style="list-style-type: none"> - списання майна за наявності результатів інвентаризації [3]; - оцінити негативний вплив форс-мажорних обставин та визнати збиток від зменшення корисності основних засобів [4,5]; - якщо доступ до основного засобу згодом буде відновлено, підприємство може провести інвентаризацію та відновити корисність відповідного основного засобу або (у разі втрати) списати його, скоригувати резерви під знецінення або списати товари за рахунок резервів. 	<ul style="list-style-type: none"> - ПДВ. Не підлягають оподаткуванню. - Податок на прибуток. Амортизація не нараховуватиметься. - Податкові різниці. Виникнуть в разі: відновлення строку корисного використання; якщо ліквідується [1]. Це також стосується створення резервів під знецінення запасів.
2.Списання основних засобів	<ul style="list-style-type: none"> - за відсутності контролю над основними засобами вони втрачають свій статус активів, тому списання їх є правильним рішенням. 	<ul style="list-style-type: none"> - ПДВ. Нараховують податкові зобов'язання, виходячи із залишкової вартості основного засобу, оскільки така документація відсутня. - Податок на прибуток. Підприємство коригує фінансовий результат до оподаткування на залишкову балансову вартість основних засобів [1]. - Податкові різниці. Пов'язаних із запасами не виникає.
3. Облік основних засобів у звичайному порядку	<ul style="list-style-type: none"> - право власності та інші речові права на майно, у тому числі нерухоме, що знаходиться на тимчасово окупованих територіях, зберігаються за підприємствами [2]; - оскільки основні засоби, розташовані на окупованих територіях, не виведені з експлуатації, немає підстав для призупинення нарахування амортизації для цілей бухгалтерського обліку ні за національними стандартами бухгалтерського обліку, ні за міжнародними стандартами фінансової звітності. 	<ul style="list-style-type: none"> - ПДВ. Наслідки відсутні. - Податок на прибуток. ДПС дотримується позиції, що основні засоби, які не використовуються в господарській діяльності, є негосподарськими, а отже, невірними, і тому не підлягають амортизації.

*Джерело: згруповано авторами на підставі власних досліджень.

Варіант 1 є найбільш компромісним. Якщо підприємство втрачає доступ до своїх основних засобів як для цілей бухгалтерського обліку, так і для цілей оподаткування, воно повинно знецінити основні засоби, припинити нарахування амортизації та створити резерв під знецінення запасів.

Надалі Міністерство фінансів України рекомендує після відновлення фізичного доступу провести інвентаризацію в порядку, визначеному Положенням № 879 [3], і, за необхідності, списати основні засоби та запаси. За такого варіанту підприємство матиме фізичний доступ до активів і зможе підготувати відповідну документацію для звільнення від сплати ПДВ, якщо активи будуть знищені/втрачені/зникнуть внаслідок бойових дій.

Варіант 2 вимагав би від підприємств діяти всупереч позиції Міністерства фінансів України. Крім того, без відновлення доступу до основних засобів підприємство не зможе отримати офіційне підтвердження їх знищення, що потягне за собою наслідки з ПДВ.

Варіант 3 є найбільш «радикальним» з точки зору податкових наслідків і його позицію потрібно відстоювати. Крім того, він вимагає певних доказів контролю над такими основними засобами для цілей бухгалтерського обліку.

III. Процес відшкодування втрачених основних засобів підприємства окупованих територій.

У наш час держава намагається якомога швидше вирішити питання про відшкодування збитку, щоб повернути всіх громадян до нормальних умов життя і роботи. Для того, щоб отримати відшкодування в майбутньому, потрібно:

- надати докази того, що підприємство володіло відповідним майном до війни;
- довести факт знищення або пошкодження майна і причинно-наслідковий зв'язок того, що ця шкода була заподіяна внаслідок вторгнення російської федерації;
- оцінити розмір заподіяної шкоди.

Дослідженням питань відтворення основних засобів, які зруйновані війною, займалися науковці Є. І. Приходько [13], О. С. Рубцова та Л. В. Гусарова [14], К. О. Солов'янчик [15],

Є. О. Цимбаревич [16]. Основні методи відновлення основних засобів наведені в таблиці 3.

Таблиця 3

Методи відновлення основних засобів, які втрачені/пошкоджені внаслідок війни

<i>Методи відновлення основних засобів</i>	<i>Характеристика</i>
Капітальний ремонт	Це комплекс технічних заходів, які спрямовуються на відновлення або заміну частини пошкодженої будівлі чи споруди на більш міцну й економічну. Можна здійснити за рахунок інвестицій, амортизації, резервів.
Поточний ремонт	Потрібен для проведення профілактичних заходів та усунення дрібних пошкоджень і поломок будівель, споруд та елементів інженерного обладнання шляхом заміни зношених/застарілих/знищених основних виробничих засобів.
Модернізація основних засобів	Допоможе зменшити витрати шляхом заміни окремих частин обладнання; забезпеченням продовження строку корисного використання обладнання або збільшення виробничих потужностей; поліпшення якості робіт чи послуг або впровадження більш ефективних технічних процесів, а також сприяння ремонту пошкоджених приміщень, та добудова будівель з метою збільшення кількості будівельних місць (площ), кількості та/або якості виконуваних робіт (послуг) або умов для їх виконання. Кошти на проведення таких заходів можна взяти із резервів, якщо у підприємства він був створений для непередбачуваних випадків.

Для підтримки підприємців було запроваджено різні ініціативи, включаючи гранти, кредити та різноманітні проєкти від міжнародних донорів. Не злякавшись випробувань війни, підприємці, влада, волонтерські організації та інші зацікавлені сторони працюють разом, щоб забезпечити ефективне функціонування економічної інфраструктури країни, поки військові утримують лінію фронту.

Якщо основні засоби неможливо відтворити, тоді підприємствам, які зазнали значних втрат, варто застосувати капітальне будівництво. Залежно від того, чи здійснює капітальне будівництво сам забудовник, чи спеціалізована будівельна організація,

розрізняють три типи: підрядний, господарський, змішаний. Найбільший відсоток (80) будівельних робіт у нашій країні виконується підрядними організаціями. Основною причиною цього є український будівельний сектор, який має розгалужені будівельні структури та професійні організації, з їхніми технічними знаннями, передовими будівельними технологіями та використанням сучасних матеріалів і конструкцій.

Висновки. У проведеному дослідженні розроблено алгоритм дії для підприємств, які звільнені з окупації, що дозволить здійснювати їх оцінку, інвентаризацію та відновлення даних бухгалтерського обліку про об'єкти основних засобів. Визначено методику організації бухгалтерського обліку основних засобів підприємств, які звільнені ЗСУ, або релокованих на безпечні території, що дозволить здійснити їх реальну оцінку та достовірність відображення у фінансовій звітності. У післявоєнному періоді впровадження рекомендованих напрямів відтворення основних засобів сприятиме прийняттю виважених управлінських рішень.

Перспективами подальшого розвитку є особливості формування сприятливого підґрунтя в системі обліку для подальшого розвитку та відновлення українських підприємств, що можливо завдяки виваженим управлінським рішенням, законодавчій підтримці, а також застосуванню цифрових технологій і штучного інтелекту.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України №2755-VI від 02.12.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
2. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України : Закон України № 1207-VII від 15.04.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text>.
3. Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань : Наказ від 02.09.2014 р. № 879. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>.
4. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів» : Наказ від 24.12.2004 № 817. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-05#Text>.
5. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 36 «Зменшення корисності активів» від 01.01.2012р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_047#Text.
6. Про затвердження Методики визначення шкоди та обсягу збитків, завданих підприємствам, установам та організаціям усіх форм власності внаслідок знищення та пошкодження їх майна у зв'язку із збройною агресією російської федерації, а також упущеної

вигоди від неможливості чи перешкод у провадженні господарської діяльності : Наказ від 18.10.2022 р. № 3904/1223. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1522-22#Text>.

7. Буркова Л. А., Зволь В. О. Проблемні аспекти обліку основних засобів та напрями їх вирішення. *Вчені записки КНЕУ*. 2022. №26 (1). С. 133-140. URL: https://drive.google.com/file/d/1LC-fnjRs6rE_h2boPO6kw5f3LyJjXt_a/view.

8. Гончаренко А. І., Мельник Т. Г. Визнання та оцінка основних засобів підприємства за національними та міжнародними стандартами. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2020>

9. Китайчук Т. Г., Копчикова І. В. Особливості нарахування амортизації основних засобів в умовах воєнного стану. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 19-20. С. 73-77. URL: <https://www.nauka.com.ua/index.php/investplan/article/view/602/609>.

10. Колісник О. П., Приходько К. К. Облік і контроль основних засобів в умовах воєнного стану. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2023. №7. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-7-09-03>.

11. Легкоступ К. В. Удосконалення обліку та ефективність використання основних засобів на підприємстві. 2023. 65 с. URL: <https://dspace.dsau.dp.ua/handle/123456789/7800>.

12. Патута М. С., Шматковська Т. Д. Особливості бухгалтерського обліку в умовах воєнного стану в Україні. *Галицький економічний вісник*. 2022. Том 77. № 4. С. 53-63. DOI: <https://doi.org/10.33108/galicianvisnykntnu2022.04.053>.

13. Приходько Є. І. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства: удосконалення організації та методики. 2023. 94 с. URL: <https://dspace.dsau.dp.ua/handle/123456789/7618>.

14. Рубцова О. С., Гусарова Л. В. Алгоритм формування втрат від руйнування об'єктів основних засобів внаслідок військової агресії рф. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки»*. 2022. №(1 (105)). С. 29-33. DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2022-1-4>.

15. Солов'янчик К. О. Облік і аудит основних засобів на підприємстві. 2023. 59 с. URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/60250>.

16. Цимбаревич Є. О. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів на підприємстві. 2023. 48 с. URL: <http://ekhsuir.kspu.edu/123456789/17945>.

17. Mustetsa I., Luchik S. Ways to improve the management of enterprises in the tourism industry of Ukraine in martial law. În: *Strategii și politici de management în economia contemporană [Resursă electronică]: conf. șt. intern., ediția a 7-a, 9-10 iunie 2022*. Chișinău: ASEM, 2022. Pp. 128-132. URL: <https://irek.ase.md:443/xmlui/handle/123456789/2356>

References:

1. Tax Code of Ukraine №2755-VI from 02.12.2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (in Ukr.).

2. *On Ensuring the Rights and Freedoms of Citizens and the Legal Regime in the Temporarily Occupied Territory of Ukraine*, Law of Ukraine № 1207-VII from 15.04.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text> (in Ukr.).

3. *On approval of the Regulation on the inventory of assets and liabilities*, Order from 02.09.2014 № 879. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Tex> (in Ukr.).

4. *On the approval of the National regulation (standard) of accounting 28 "Decreasing the usefulness of assets"*, Order from 24.12.2004 №817. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-05#Tex> (in Ukr.).

5. International accounting standard 36 "Decreasing the useful life of assets" from 01.01.2012 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_047#Text (in Ukr.).

6. On the approval of the Methodology for determining the damage and the amount of damage caused to enterprises, institutions and organizations of all forms of ownership as a result of the destruction and damage to their property in connection with the armed aggression of the Russian Federation, as well as lost profits from the impossibility or obstacles in the conduct of economic activity, Order from 18.10.2022 № 3904/1223. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1522-22#Text> (in Ukr.).

7. Burkova, L.A., Zvol, V.O. (2022). Problematic aspects of accounting for fixed assets and directions for their solution. *Vcheni zapysky KNEU [Scientific notes of KNEU]*, no. 26 (1), pp. 133-140. Available at: https://drive.google.com/file/d/1LCfnjRs6rE_h2boPO6kw5f3LyJjXt_a/view (Accessed 3 November 2023) (in Ukr.).

8. Goncharenko, A.I., Melnyk, T.G. (2022). Recognition and evaluation of fixed assets of the enterprise according to national and international standards. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2020> (Accessed 3 November 2023) (in Ukr.).

9. Kitaychuk, T.G., Kopchikova, I.V. (2022). Peculiarities of calculating the depreciation of fixed assets in the conditions of martial law. *Investytsii: praktyka ta dosvid [Investments: practice and experience]*, no. 19-20, pp. 73-77. Available at: <https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/602/609> (Accessed 3 November 2023) (in Ukr.).

10. Kolisnyk, O.P., Prykhodko, K.K. (2023). Accounting and control of fixed assets under martial law. *Problemy suchasnykh transformatsii. Serii: ekonomika ta upravlinnia [Problems of modern transformations. Series: Economics and Management]*, no. 7. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-7-09-03> (Accessed 3 November 2023) (in Ukr.).

11. Legkostup, K.V. (2023). Improvement of accounting and efficiency of use of fixed assets at the enterprise. 65 p. Available at: <https://dspace.dsau.dp.ua/handle/123456789/7800> (Accessed 3 November 2023) (in Ukr.).

12. Patuta, M.S., Shmatkovska, T.D. (2022). Peculiarities of accounting in the conditions of martial law in Ukraine. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk [Galician Economic Bulletin]*, vol. 77, no. 4, pp. 53-63. DOI: <https://doi.org/10.33108/galicianvisnykntnu2022.04.053> (Accessed 3 November 2023) (in Ukr.).

13. Prikhodko, E.I. (2023). Management of financial and economic security of the enterprise: improvement of organization and methodology. 94 p. Available at: <https://dspace.dsau.dp.ua/handle/123456789/7618> (Accessed 3 November 2023) (in Ukr.).

14. Rubtsova, O.S., Husarova, L.V. (2022). Algorithm for the formation of losses from the destruction of fixed assets as a result of military aggression of the Russian Federation. *Naukovyi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli. Serii «Ekonomichni nauky» [Scientific Bulletin of the Poltava University of Economics and Trade. Series "Economic Sciences"]*, no. 1 (105), pp. 29-33. DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2022-1-4> (Accessed 3 November 2023) (in Ukr.).

15. Solovyanchyk, K.O. (2023). Accounting and auditing of fixed assets at the enterprise. 59 p. URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/60250> (Accessed 3 November 2023) (in Ukr.).

16. Tsymbarevich, E.O. (2023). Financial support for the reproduction of fixed assets at the enterprise. 48 p. Available at: <http://ekhsuir.kspu.edu/123456789/17945> (Accessed 3 November 2023) (in Ukr.).

17. Mustetsa, I., Luchik, S. (2022). Ways to improve the management of enterprises in the tourism industry of Ukraine in martial law. În: *Strategii și politici de management în economia contemporană [Resursă electronică]: conf. șt. intern., ediția a 7-a, 9-10 iunie 2022*. Chișinău: ASEM, pp. 128-132. Available at: <https://irek.ase.md:443/xmlui/handle/123456789/2356> (Accessed 3 November 2023) (in Mold.).